

Etelä-Karjalan kansalaisopiston opetussuunnitelma 2021

ETELÄ-KARJALAN
KANSALAIPOPISTO

Etelä-Karjalan kansalaisopiston opetussuunnitelma, 2021
Opetussuunnitelma verkossa: <http://ekko.fi/opetus/> > opetussuunnitelma

Etelä-Karjalan kansalaisopisto
Pohjolankatu 27
53100 Lappeenranta
ekko.fi

Kannen kuva: EKKOn väki istuttamassa kirsikkapuuta Lappeenrannan Pappilanpellon puistoon syksyllä 2021. Kuva: Kaisa Leinonen

Etelä-Karjalan kansalaisopiston opetussuunnitelma

Sisältö

1. Opetussuunnitelman tarkoitus	1
2. Opetusta ohjaavat tekijät	2
2.1. Opiston tehtävä, toiminta-ajatus ja arvot.....	2
2.2. Kestävä kehitys	3
2.3. Oppimiskäsitykset.....	5
3. Opetuksen toteuttaminen	6
3.1. Opetustarjonta ja opetuksen suunnittelu	6
3.2. Kohderyhmät	7
3.3. Oppimisympäristöt.....	8
3.4. Opetusmenetelmät	9
3.5. Osaamisperusteisuus	10
4. Ainekohtaiset opetussuunnitelmat	12
4.1. Kielet - ovet auki kansainvälisyyteen ja monikulttuurisuuteen	12
4.2. Musiikki – kansainvälinen elämysten kieli	15
4.3. Kädentaidot ja muotoilu – käsityöperinteitä, kierrätystä, uuden luomisen ja yhdessä tekemisen iloa	17
4.4. Taideaineet – luova matka värien ja muotojen maailmaan.....	19
4.5. Taiteen perusopetus – taidetta sukupolvelta toiselle	21
4.6. Tietotekniikka – turvallisesti hyödyksi ja huviksi	22
4.7. Liikunta, tanssi ja hyvä olo – kehon ja mielen hyvinvointia	23
4.8. Muut aineet – kulttuuriperintöä ja kestäviä elämäntapoja tiedon ja kokemisen kautta.....	26
5. Opiston kehittäminen	28

1. Opetussuunnitelman tarkoitus

Etelä-Karjalan kansalaisopiston (EKKO) opetussuunnitelma on opiston pedagogisen ohjauksen, suunnittelun, perehdyttämisen, johtamisen ja arvioinnin työväline. Opetussuunnitelma auttaa henkilöstöä, opiskelijoita, päättäjiä ja sidosryhmiä saamaan kokonaiskuvan EKKOn opetustoiminnasta.

EKKOn opetussuunnitelmassa

- esitetään opiston opetusta ohjaavia tekijöitä,
- kuvataan opetuksen toteuttamista,
- kerrotaan opetuksen suunnittelusta,
- tarkastellaan opetussuunnitelmia ainealoittain,
- kuvataan osaamisen osoittamista ja arviointia sekä
- käsitellään opiston toiminnan kehittämistä.

EKKOn opetussuunnitelman rakenne on kuvaava. Taustalla on kansalaisopistotoiminnan opiskelijälähtöisyys ja opiskelun vapaatavoitteisuus. Opetussuunnitelmassa kuvataan lisäksi osaamisperusteisuutta EKKOn toiminnassa. Opetuksen sisältöjä, tavoitteita ja osaamisen osoittamisen tapoja esitellään ainealoittain yleisellä tasolla – opetussuunnitelma ei sisällä kurssikohtaisia kuvauksia.

EKKOn opetussuunnitelma on päivitetty syksyn 2021 aikana. Opetussuunnitelman sisältämät asiat ovat jatkuvasti muuttuvia ja niitä päivitetään tarvittaessa. Opetussuunnitelmatekstiä on työstetty opiston päätoimisen henkilöstön ja tuntiopettajien voimin monimuotoisena työskentelynä. Myös opiskelijat ja muut EKKOn toiminnasta kiinnostuneet ovat voineet kommentoida ja tehdä ehdotuksia opetussuunnitelmaan.

2. Opetusta ohjaavat tekijät

2.1. Opiston tehtävä, toiminta-ajatus ja arvot

Etelä-Karjalan kansalaisopisto on yksityinen, säätiön ylläpitämä vapaan sivistystyön oppilaitos, joka toimii Lappeenrannan ja Luumäen kuntien alueella. EKKO on perustettu vuonna 2005 kahden Lappeenrannassa toimineen yksityisen opiston yhdistyttyä. Opiston toimintaa ohjaavat vapaasta sivistystyöstä asetetun lain¹ ohella säätiölaki² ja Etelä-Karjalan kansalaisopisto -säätiön säännöt ja perustajajäsensojimus. Etelä-Karjalan kansalaisopiston toiminta pohjautuu toiminta-alueen paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin.

Kansalaisopiston tehtävänä on lain mukaan tarjota mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi. Kansalaisopisto järjestää vapaan sivistystyön tarkoituksen hengessä yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta niin, että elinikäisen oppimisen periaate toteutuu. Etelä-Karjalan kansalaisopisto järjestää koulutusta, jossa painottuvat kielet, kädentaitoaineet, musiikki ja muut taideaineet, terveyteen ja hyvinvointiin liittyvä koulutus sekä tietoyhteiskunnan vaatimien perustaitojen koulutus. Opisto järjestää kieli- ja kulttuurikoulutusta sekä kotoutumissuunnitelmaan perustuvaa luku- ja kirjoitustaidon koulutusta maahanmuuttajille.

EKKO tarjoaa myönteisiä ja kannustavia oppimiskokemuksia ja kehittymismahdollisuuksia läpi elämän. Opiskelu edistää kuntalaisten terveyttä ja henkistä sekä fyysistä hyvinvointia, sillä se aktivoi kaikenikäisiä ja luo sosiaalisia kontakteja opiskelijayhteisössä. Opistossa korostetaan kestävän kehityksen periaatteita, kuten ympäristöstä huolehtimista ja oman alueen perinteiden ja kulttuurin arvostamista.

Opisto rikastuttaa kuntalaisten elämää tarjoamalla mahdollisuuden pitkäjänteiseen opiskeluun ja harrastamiseen. Tavoitteena on, että kansalaisopistossa hankittua osaamista voi halutessaan osoittaa ja hyödyntää eri elämänalueilla. EKKO edistää sivistyksellistä tasa-arvoa tarjoamalla koulutusta edullisesti, lähiopetuksena monessa paikassa ja eri kellonaikoina sekä etäopetuksena. Alueellisena erityispiirteenä on suomen kielen intensiivisen päiväkoulutuksen tarjoaminen myös muille kuin työttömille maahanmuuttajille.

Etelä-Karjalan kansalaisopiston visiona on olla kehittyvä, elinvoimainen, verkostoituva ja ajantasainen oppilaitos, joka tarjoaa toiminta-alueensa asukkaille heidän

¹ Laki vapaasta sivistystyöstä L1998/632

² L 2015/487

sivistystarpeisiinsa perustuvia, monipuolisia, laadukkaita ja innovatiivisia koulutusmahdollisuuksia lähellä kuntalaista:

EKKOn toimintaa ohjaavat arvot ovat:

Tasa-arvo	• Mahdollisimman moni voi osallistua kursseille (lähipalvelu). • Opiskelijat, opettajat ja muu henkilökunta sekä eri koulutusalat ovat samanarvoisia.
Yksilöllisyys ja yhteisöllisyys	• Opiskelijan omien tavoitteiden toteutumisen tukeminen ja opiskelijan sosiaalinen aktivointi. • Työyhteisössä yhteisöllisyys lisää avoimuutta ja työmotivaatiota.
Avoimuus ja innovatiivisuus	• Toiveita ja ideoita kuunnellaan herkällä korvalla. • Asioista tiedotetaan avoimesti. • Yhteistyötä arvostetaan opiston sisällä ja ulkopuolella. • Uusia asioita kokeillaan rohkeasti ja erilaisuus hyväksytään.

2.2. Kestävä kehitys

Kestävän kehityksen periaatteet kytkeytyvät EKKOn kaikkeen toimintaan: kursseihin, tapahtumiin, yleisöluentoihin, oppimisympäristöihin ja opiston tiloihin. Opistolle myönnettiin vuonna 2015 Opetus-, kasvat- ja koulutusalojen säätiön (OKKA-säätiö) oppilaitosten kestävän kehityksen valtakunnallinen sertifikaatti. Sen ylläpito edellyttää opistolta kestävän kehityksen mukaisen toiminnan jatkuvaa kehittämistä ja arvioimista. EKKOn kestävän kehityksen uudelleenauditointi on tehty 2018 ja 2021.

Opiston arjessa kestävä kehitys kiteytyy ympäristövastuun, sosiaalisen, taloudellisen ja kulttuurisen vastuun painopisteisiin, jotka näkyvät EKKOssa kestävän kehityksen mukaisena toimintana, tavoitteina ja suunnitelmallisena kehittämisenä. Ympäristövastuu ilmenee pyrkimyksenä tunnistaa ja ennaltaehkäistä ympäristöön kohdistuvia haittoja, ehkäistä saastumista ja edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä. Sosiaalisen vastuun näkökulmasta EKKOn keskeisenä tavoitteena on taata hyvinvoinnin edellytysten siirtyminen sukupolvelta toiselle. Taloudellinen vastuullisuus kytkeytyy ympäristön kantokyvyn huomioimiseen. Kulttuurisen vastuun tavoitteena on vahvistaa kulttuuri-identiteettiä sekä lisätä erilaisten kulttuurien tuntemusta ja arvostusta.

Kestävän kehityksen vastuut ja teemat ovat laajoja ja niiden toteutuminen arjessa on pitkäjänteistä työtä. EKKO on valinnut kestävän kehityksen pysyvät teemat, joiden

rinnalla on vuosittain vaihtuva erityisteema tavoitteineen. Valittujen teemojen tarkoituksena on kiinnittää EKKOn toiminnassa huomiota erityisesti näihin kestävän kehityksen sisältöihin. Teemat näkyvät eri aineiden sisällöissä, opetuksessa, tavoitteissa ja opiston toiminnassa monin tavoin. Opinto-ohjelmassa kestävää kehitystä erityisesti edistävät kurssit on merkitty keke-merkinnällä. Kestävän kehityksen pysyvät teemat ja niiden tavoitteet ovat:

- Vastuulliset hankinnat ja kestävä kulutus (taloudellinen vastuu)
Tehdään hankintoja harkiten ja vältetään turhia hankintoja.
- Jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys (ympäristövastuu)
Kierrätetään materiaaleja, tavaroita ja työvälineitä mahdollisimman paljon. Lisäksi lajitellaan jätteet (seka- ja biojäte, pahvit, muovit).
- Energia ja vesi (ympäristövastuu)
Pidetään opiston energian- ja vedenkulutus kohtuullisena. Pyritään vähentämään kopioiden määrää.
- Henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvointi (sosiaalinen vastuu)
Pyritään turvaamaan henkilöstön määrä, rakenne ja hyvinvointi. Tuetaan opettajien ammattitaitoa ja työnnon kehittymistä. Pidetään huolta tarjonnan monipuolisuudesta.
- Kulttuuriympäristö, tavat ja perinteet (kulttuurinen vastuu)
Turvataan kulttuuriperintöä ylläpitävien ja edistävien kurssien tarjonta.
- Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys (kulttuurinen ja sosiaalinen vastuu)
Tarjotaan kurssisisältöjä maahanmuuttajaopiskelijoille ja edistetään opiskelun edellytyksiä. Palkataan mahdollisuuksien mukaan maahanmuuttajataustaisia opettajia.

**Kestävän kehityksen
sertifioitu oppilaitos**

OKKA-säätiö myöntää Kestävän kehityksen oppilaitoksen
sertifikaatin.

2.3. Oppimiskäsitykset

EKKOssa oppiminen on elinikäistä ja yhteisöllistä. Toiminta-alueen asukkaita kannustetaan jatkuvaan oppimiseen läpi eliniän. EKKOssa opiskelijat asettavat itse omat tavoitteensa oppimiselleen. Oppimistavoitteet muotoutuvat opiskelijoiden omien mielenkiinnon kohteiden, tarpeiden ja aiemmin opitun perusteella. Opiskelijat voivat yhdessä opettajan kanssa määrittellä myös ryhmän yhteisiä tavoitteita. Opettajan tehtävänä on auttaa opiskelijoita saavuttamaan oppimistavoitteet esimerkiksi vertaisoppimisen, tekemällä oppimisen ja osallistavan oppimisen avulla. Mahdolliset kurssikohtaiset osaamistavoitteet tukevat opiskelijan omien tavoitteiden asettamista.

Opettajan opetustoimintaan ja pedagogisiin valintoihin vaikuttavat hänen käsityksensä oppimisesta ja opetuksesta. Oppimiskäsitykset pohjautuvat ihmiskäsityksiin. Opettajan työtä ohjaavia oppimiskäsityksiä ovat mm. humanistinen, konstruktivistinen, kognitiivinen, behavioristinen, kokemuksellinen ja ekososiaalinen oppimiskäsitys³. Oppimiskäsitykset ohjaavat opettajien opetustoiminnan suunnittelua ja toteutusta.

Yhteisöllinen oppiminen EKKOn opetuksessa ja arjessa mahdollistaa muun muassa osallistujia kiinnostavien kysymysten ja ilmiöiden tarkastelun ja osallistujien omien kokemusten ja arjen toimintamallien hyödyntämisen. Lisäksi yhteisöllinen oppiminen tukee osallistujien mielipiteiden kuulemista ja niiden reflektointia sekä osallistujien osallistumista opetuksen, oman oppimisensa ja arjen käytäntöjen suunnitteluun ja arviointiin. Osallistujia kannustetaan osallistumaan opiston toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen.

Opettajan ja henkilöstön rooli on ennen kaikkea oppimisprosessin ja arjen käytäntöjen ohjaaminen eli opiskelijoiden tukeminen tiedon haussa ja käytännön toiminnassa. Opettajan rooliin kuuluu välittäminen, vastuunkanto, vaikuttaminen ja verkottuminen sekä kyky toimia yhdessä. Oppimisessa lähtökohtana on tutkiva oppiminen ja toiminnallinen lähestymistapa opittaviin asioihin.

³ Tietoa ekososiaalisen sivistyksen ja oppimisen suhteesta: <https://koulujaymparisto.fi/tukea-kestavan-kehityksen-tyohon/kestavan-tulevaisuuden-indikaattoreiden-taustamateriaali/ekososiaalinen-sivistys-kestavan-tulevaisuuden-rakentajana/>

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1. Opetustarjonta ja opetuksen suunnittelu

EKKO tarjoaa monipuolisia koulutuspalveluja eri-ikäisten tarpeisiin. Opetusta järjestetään lähi- ja etäopetuksena eri opetusaloilla opiston ylläpitämisluvan mukaisesti. Tarjonnassa on vuosittain sekä opiston perinteisiä että uusia kursseja. Kurssitarjonnassa otetaan huomioon opiskelijoiden erilaiset elämäntilanteet – kursseja tarjotaan intensiivikursseina, viikonloppuisin, viikoittaisina kokoontumisina ja lyhytkursseina. Yksilö- ja pienryhmäopetusta tarjotaan musiikissa, kielissä ja tietotekniikassa. Tilauskoulutusta järjestetään tarpeen mukaan. Opetustarjonnan lisäksi EKKO järjestää näyttelyitä, teemapäiviä ja erilaisia tapahtumia.

EKKOn kurssisuunnittelutyön tavoitteena on mahdollisimman monipuolinen opetustarjonta, joka on kaikkien kuntalaisten saavutettavissa kohtuuhintaan. Opetustarjonnassa olevien kurssien valintaan vaikuttavat monet seikat, kuten opiston ylläpitämislupa ja laki vapaasta sivistystyöstä, opiston arvot ja kestävän kehityksen mukaisen toiminnan periaatteet.

Opetusalat:

- vieraat kielet ja suomen kieli
- kädentaidot
- kuvataide
- taiteen perusopetus
- liikunta, tanssi ja hyvä olo
- musiikki
- tietotekniikka
- yhteiskunta ja esittävä taide
- koti ja puutarha, veneily ja luonto

Lukuvuosittainen opetustuntien kokonaismäärä määrittyy valtionosuustuntien ja -rahoituksen kautta.

Eri opetusaloilla on käytössään eri tuntimäärät kurssien suunnitteluun. Opetusala-kohtaisiin tuntimääriin ja lukuvuoden opetustarjonnan suunnitteluun vaikuttavat muun muassa paikalliset oppimistarpeet, kysyntä, yhteiskunnalliset tarpeet ja muutokset sekä aineiden vastuopettajien opetustehtävä ja lukuvuosittainen opetusvelvollisuus. Tieto koulutustarpeista saadaan asiakaskyselyjen ja muiden palautteiden kautta. Uusia koulutustarpeita ennakoidaan huomioimalla ajankohtaiset ja yhteiskunnalliset muutokset. Opistolla on myös perinteisiä, vakiintuneita kursseja, jotka säilyvät opetustarjonnassa opiskelijoiden toiveesta ja kysynnän perusteella. Lisäksi opetusalojen tuntimääriä ja siten kurssien suunnittelua ohjaavat opiston

henkilöstö- ja tilaresursseihin liittyvät tekijät kuten opettajien alueellinen saatavuus, erityisosaaminen, opiston omat opetustilat ja vuokratilojen saatavuus sekä käytössä olevat välineet ja laitteet.

Aineen vastuuopettaja tai -henkilö suunnittelee seuraavan lukuvuoden tarjontaa yhdessä tuntiopettajien kanssa. Ainepalavereissa ja henkilökohtaisissa keskusteluissa käsitellään opetuksen yleisiä tavoitteita ja suuntaviivoja sekä huomioidaan lukuvuoden aikana tulleita kurssitoiveita. Tuntiopettajat tekevät itsenäisesti kurssiehdotuksia, jotka aineen vastuuopettaja tai -henkilö hyväksyy opetustarjontaan harkintansa ja ainealansa resurssien mukaan. Lisäksi vastuuopettajat tai -henkilöt suunnittelevat osan kursseista ja etsivät niille opettajat.

Opetustarjontaan otetaan mukaan vuosittain uusia kokeiluja. Kurssitarjonnan suunnittelussa huomioidaan myös tarjottavien kurssien yhteiskunnallinen merkittävyys ja arvo. Erityisen perustelluista syistä joitakin ryhmiä voidaan käynnistää alle vähimmäisosallistujamäärän.

Opetustarjontaa suunnitellaan yhdessä opiston toimialueen kuntien kanssa ja yhteistyötä tehdään Etelä-Karjalassa toimivien vapaan sivistystyön tahojen ja muiden toimijoiden (esimerkiksi sosiaali- ja terveystalot, te-hallinto, yrittäjät) kanssa. Ulkopuolisia yhteistyökumppaneita ovat lisäksi paikalliset kulttuuri- ja oppilaitokset, järjestöt, yhdistykset ja seurakunnat. Yhteistyötä tehdään muun muassa yksittäisen kurssin ja pidempiaikaisen opetustarjonnan suunnittelussa, hankkeiden ja tapahtumien osalta. EKKO julkaisee vuosittain opinto-ohjelman, johon on koottu kaikki kurssit. Ohjelma ilmestyy sähköisesti kesäkuussa ja paperiversiona elokuussa. Lukuvuoden kurssit (pl. erityisryhmien kurssit ja taiteen perusopetus) jaetaan erillisiksi syksyn ja kevään kursseiksi, mikä mahdollistaa joustavan opetukseen osallistumisen. Kurssikuvauksissa kerrotaan kurssikohtaisia osaamistavoitteita sekä mainitaan mahdollisuudesta suorittaa digitaalinen osaamismerkki tietyillä kursseilla.

3.2. Kohderyhmät

Kansalaisopistokurssit ovat kaikille avoimia. Kursseille voi pääsääntöisesti osallistua kuka tahansa iästä ja koulutustaustasta riippumatta. EKKOn tavoitteena on toimia fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti esteettömänä oppilaitoksena. Opetus on tarkoitettu ensisijaisesti Lappeenrannan ja Luumäen asukkaille, mutta se on avointa myös muiden kuntien asukkaille.

Aikuisväestölle suunnattujen kurssien lisäksi opistolla toimii esimerkiksi lapsille, nuorille ja perheille kohdennettuja ryhmiä. Turvallisuussyistä joissakin ryhmissä on asetettu alaikäraja, ja se on mainittu kurssitiedoissa. Edistääkseen sivistyksellistä tasa-arvoa EKKO järjestää erityisryhmien opetusta muun muassa draaman, musiikin ja kädentaitojen aloilla. Erityisryhmillä tarkoitetaan esimerkiksi kehitysvammaisia, afaattikkoja ja toimintarajoitteisia henkilöitä. Lisäksi kursseja kohdennetaan

ikäntyneille ja maahanmuuttajille. Erityisryhmien ja eri kohderyhmien – kuten ikääntyneiden ja maahanmuuttajien – tarpeet, pedagogiset syyt ja pyrkimys osallistumiskyvyn madaltamiseen ohjaavat näiden ryhmien opetuksen suunnittelua. Muita tarjonnan kohdentamisen perusteita ovat osallisuuden kokemusten tarjoaminen, arjen hallinnan parantaminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen. Mainittujen ryhmien osallistumista tuetaan Opetushallituksen myöntämällä opintotietoliavustuksilla ja tietyissä tapauksissa normaalia alhaisemmalla ryhmän aloituskoolla.

3.3. Oppimisympäristöt

EKKOn oppimisympäristö voi olla paikka tai tila, jossa opetusta järjestetään. Se voi olla myös virtuaalitila tai opiskelijan sosiaalinen verkosto ja elämänpiiri. Opiston oppimisympäristöön kuuluvat myös opetusvälineet ja oppimateriaalit. EKKO luo sosiaalisia oppimisympäristöjä, jotka ovat myönteisiä, ilmapiiriltään avoimia ja opettajan opetustyötä tukevia. Ne ovat opiskelijaa rohkaisevia ja antavat hänelle mahdollisuuden työskennellä itsenäisesti sekä ryhmässä muiden kanssa.

Turvallinen, hyväksyvä ja luottamuksellinen oppimisympäristö on tärkeää, jotta yhteisöllinen oppiminen toteutuu. Opiskelijoiden on voitava ilman pelkoa jakaa ajatuksiaan ja tulla kuulluksi. Tavoitteena on, että opiskelijat ymmärtävät toistensa näkökantoja ja hyväksyvät erilaisuutta.

Valtaosa EKKOn opetuksesta järjestetään **lähiopetuksena** opiston päätoimipaikoissa Lappeenrannassa: opistotalolla Pohjolankadulla ja Kauppakatu 41:n tiloissa. Lisäksi opetusta järjestetään noin 70 eri toimipisteessä opiston toiminta-alueella Lappeenrannassa ja Luumäellä. Opetustilojen valintaa ohjaavat opiskeltava aine ja sen opiskelussa tarvittavat välineet, opiskelijoiden tarpeet, työturvallisuus ja viihtyvyys.

EKKOn oppimisympäristöjä ovat:

- opistotalo, Pohjolankatu 27
- Kauppakatu 41:n tilat
- muut tilat
- verkkoympäristö
- sosiaalinen media
- autenttiset oppimisympäristöt

Lähiopetuksen lisäksi EKKOssa järjestetään verkkoa hyödyntäviä kursseja. Verkkoympäristössä toteutettava opetus on pääasiallisesti reaaliaikaista **etäopetusta**, jolloin kurssilaiset opiskelevat opettajan johdolla samanaikaisesti verkko-opetusohjelman välityksellä. EKKOn etäopetuksessa on käytetty laajasti

Zoom-videopalvelua. Opinto-ohjelmassa reaaliaikaisesti etäopetuksena toteuttavien kurssien nimien yhteydessä on maininta ”etäopetus”. **Hybridiopetus** eli samanaikainen lähi- ja etäopetus tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuden osallistua opetukseen joko luokassa tai etänä. Opinto-ohjelmassa kurssit merkitään maininnalla ”myös etäopetus”. Ajasta riippumaton **verkko-opetus** on toistaiseksi mahdollista vain musiikin yksinlaulussa. Opiskelijalla on tällöin käytössään opettajan tekemät itseopiskelumateriaalit, joita hän voi opiskella rajoitetun ajan itselleen sopivaan aikaan. Opinto-ohjelmassa kurssit merkitään maininnalla ”itseopiskelumateriaali”.

Opetuksen tavoitteet ohjaavat lähiopetuksen ja verkkoa hyödyntävien kurssien osuuden määrää. Peda.net -verkkoympäristöä hyödynnetään EKKOn kursseilla esimerkiksi lisämateriaalien ja oppimistehtävien jakamiseen opiskelijoille. Lisäksi useimmilla kursseilla on käytössä kurssien omat Peda.net -sivustot. Opiskelijat voivat toimia Peda.netissä vuorovaikutuksessa opettajan ja kurssilaisten kesken. Digitaaliset oppimateriaalit ovat käytössä erityisesti kielten opetuksessa. Sosiaalisen median oppimisympäristöinä käytetään ensisijaisesti Facebookia ja WhatsApp-sovellusta. Autenttisia oppimisympäristöjä hyödynnetään opiston ulkopuolelle kohdistuvin retkin, vierailuin ja oppimistehtävin.

3.4. Opetusmenetelmät

EKKOssa opetus tapahtuu ryhmissä, pienryhmissä, parityöskentelynä ja yksilöohjauksessa. Opetuksen toteuttamis- ja työtavaksi valitaan oppijan oppimista edistävä opetusmenetelmä. Opetusmenetelmän käytöllä opettaja organisoii opetusta sekä aktivoi ja motivoi oppijoita. Opistossa suositaan monipuolisten opetusmenetelmien käyttöä oppimisen edistämiseksi. EKKOn opetusmenetelminä käytetään mm. tekemällä oppimista, havainnollistamista, aktivoivia menetelmiä (esimerkiksi roolipelit), ryhmätöitä, keskustelevaa opetusta ja luentoja. Hyvä opetusmenetelmä lisää oppijan motivaatiota ja antaa sekä opettajalle että oppijalle palautetta.

Opiston ryhmissä opiskelee erilaisia ihmisiä. Eri opetusmenetelmien valintaan vaikuttavat kurssilaisten ikä, taso, oppimiskokemukset ja -tottumukset, motivaatio ja elämäntilanne. Ryhmien heterogeenisuus edellyttää opettajilta erilaisten pedagogisten ratkaisujen vaihtelevaa käyttöä. Opetus toteutetaan opettajan pedagogisilla ratkaisuilla ja yhdessä kurssilaisten kanssa sovitulla menetelmillä. Lisäksi opettajan opetustyyli, valmiudet, kokeilunhalu ja kokemus erilaisista opetusmenetelmistä ohjaavat opetuksen toteuttamista. Onnistunut opetusmenetelmän käyttö edellyttää, että opettaja tuntisi käyttämänsä opetusmenetelmät omikseen. Käytettävien opetusmenetelmien valintaan vaikuttavat lisäksi opetettava aine, kurssin sisältö ja tavoitteet. Opetusmenetelmien vaihtelevuus ja tarkoituksenmukaisuus riippuu myös fyysisestä opetustilasta, ryhmän koosta ja ajasta.

EKKOssa opiskelijoita kannustetaan itseohjautuvaan oppimiseen: oma-aloitteisuuteen, joustavuuteen ja vastuullisuuteen omasta opiskelusta ja oppimisesta. Itseohjautuva oppija ei työskentele yksin, vaan oppimista tapahtuu koko ajan sekä vuorovaikutuksessa muiden kurssilaisten että opettajan kanssa.

3.5. Osaamisperusteisuus

Opiskelu kansalaisopistossa on vapaatavoitteista eikä johda tutkintoon. Kuitenkin kansalaisopiston kursseilla saavutetaan monenlaisia tietoja ja taitoja, joita opiskelijat voivat hyödyntää eri elämänalueilla. EKKO kehittää yhteistyössä muiden vapaan sivistystyön toimijoiden kanssa tapoja, joilla osaamista voi halutessaan osoittaa ja saada tunnistetuksi ja tunnustetuksi myös yli oppilaitosrajojen.

Osaamisperusteisella koulutuksella tarkoitetaan vapaassa sivistystyössä koulutuksia, joille on määritelty ja kuvattu **selkeät osaamistavoitteet sekä -kriteerit**, joihin mahdollinen **arviointi** perustuu. EKKO vahvistaa osaamisperusteisuutta toiminnassaan siltä osin kuin se palvelee opiskelijoiden ja paikallisia koulutuksellisia tarpeita. Omaehtoinen harrastaminen ja vapaatavoitteisuus ovat jatkossakin kansalaisopistokoulutuksen pääpiirteitä.

Vapaan sivistystyön oppilaitokset voivat lakimuutosten (2020, 2021) myötä viedä osaamisperusteisten koulutusten opintosuorituksia kansalliseen opintosuoritusten ja tutkintotietojen Koski-tietovarantoon⁴. Osaamisperusteisilla Koski-kelpoisilla kursseilla tulee olla asetettuna osaamistavoitteet ja arviointikriteerit, joiden pohjalta kurssin arviointikäytännöt suunnitellaan.

Osaamisen osoittamisella tarkoitetaan tapoja, joilla opiskelija osoittaa koulutusten yhteydessä osaamistaan siten, että se on arvioitavissa. Kurssien kuvauksissa kerrotaan, minkälaista osaamista kurssilla voi tavoitella, sekä mahdollisesti esitetään osaamisen osoittamisen tapoja ja arviointikriteereitä.

EKKOssa osaamista voi osoittaa erilaisin näyttötehtävin niillä kielten, kuvataiteen ja tietotekniikan kursseilla, joilla on mahdollista suorittaa digitaalisia osaamismerkkejä. Osaamismerkkien suorittamisesta kerrotaan vuosittaisessa opinto-ohjelmassa, opiston verkkosivuilla ja opetusryhmissä.

Valtaosalla EKKOn kursseista ei ole toistaiseksi mahdollista saada opinnoista arviointia tai suoritusmerkintää. Osalla kielten kursseja on mahdollista suorittaa **Kielenosaaja-osaamismerkki**, jossa arviointi perustuu kielitaidon eurooppalaisen viitekehyksen taitotasoasteikkoon. Digitaalinen osaamismerkki on todiste ja tunnustus saavutetusta osaamisesta – siinä on kuvattu sanallisesti sekä osaaminen että

⁴ Lakimuutokset koskivat seuraavia lakeja: laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä [14.12.2017/884](#); laki vapaasta sivistystyöstä [21.8.1998/632](#).

taitotaso. Merkin voi liittää esimerkiksi sähköiseen cv:hen tai jakaa haluamallaan tavalla linkkinä tai kuvana. Kuvataiteessa on mahdollista suorittaa piirtämisen tai maalaamisen osaamista tunnustava **Taidan-osaamismerkki** ja tietotekniikan koulutuksissa valtakunnallisia **Osuvat taidot** -digitaitojen merkkejä.

Taiteen perusopetuksen opintokokonaisuuksissa arviointi perustuu EKKOn yleisen oppimäärän opetussuunnitelmaan, joka noudattaa Opetushallituksen vahvistamia taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon koulutuksissa noudatetaan valtakunnallisten opetussuunnitelmien mukaista arviointia. Myös suomen kielen intensiivisten kurssien opiskelijat saavat opinnoistaan todistuksen, jossa osaamista arvioidaan eurooppalaisen viitekehysten mukaisella taitotasoasteikolla.

Opiskelijoita ja opettajia kannustetaan **itsearviointiin**. Omaa kehittymistä ja osaamista opiskelijat voivat arvioida myös ryhmäkeskustelujen, näyttelyiden ja esiintymisten kautta. Pyydettyessä opisto kirjoittaa kaikista opinnoista osallistumistodistuksen, joissa ei kuitenkaan käytetä numero- tai arvosana-arviointia.

Kuva: Pasi Litmanen

4. Ainekohtaiset opetussuunnitelmat

4.1. Kielet – ovet auki kansainvälisyyteen ja monikulttuurisuuteen

Etelä-Karjalan kansalaisopiston kielivalikoima on laaja. Kielikursseja tarjotaan vuosittain yli 10 vieraassa kielessä, viittomakielessä ja suomen kielessä. Opiston kielenopetuksen tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa sellaisen käytännön kielitaidon, jolla selviää tavallisimmissa arkielämän tilanteissa. Opetuksessa painotetaan erityisesti suullista tuottamista ja puhutun kielen ymmärtämistä sekä kohdekielen maan kulttuuriin ja elämänmuotoon perehdyttämistä. Kulttuurien välisen viestinnän taitojen kehittäminen liittyy kiinteästi opiston kestävän kehityksen tavoitteisiin kuten kansainvälisyyden ja monikulttuurisuuden sekä kulttuurien välisen vuoropuhelun vahvistamiseen. EKKO tarjoaa opiskelijoille tietoa mahdollisuuksista hyödyntää kotikansainvälisyyttä esimerkiksi museokäynnein ja osallistumalla erilaisiin kulttuuri- ja muihin vapaa-ajan tapahtumiin.

EKKO tarjoaa kielten opetusta mm. seuraavissa kielissä:

- suomi
- ruotsi
- englanti
- saksa
- ranska
- venäjä
- espanja
- italia
- viro
- turkki
- japani
- kiina
- kreikka
- viittomakieli

Kieliopintoja voi suorittaa lähiopiskelun lisäksi etäopiskeluna (ks. opiskelumuotojen kuvaus s. 8). Verkkoympäristöä hyödynnetään kielenopiskelussa aktiivisesti opetusmateriaalien jakamiseen, opiskelijoiden informoimiseen ja kursseista tiedottamiseen esimerkiksi Peda.net -sivustolla ja ryhmän mahdollisesti käyttöön ottamalla sosiaalisen median kanavilla.

EKKO ohjaa opiskelijaa tavoitteelliseen kielen opiskeluun tarjoamalla tasolta toiselle eteneviä kursseja mahdollisuuksien mukaan myös harvinaisemmissa kielissä. Kielten kurssien tasoluokitukset perustuvat yleiseen kielitutkintoon (YKI) sekä Euroopan neuvoston laatimaan Yleiseurooppalaiseen viitekehukseen (EVK).

Yleiseurooppalaisen viitekehksen taitotasosteikko (A1-C2) on kuusiportainen kielen oppimisen, opetuksen ja arvioinnin yleiseurooppalainen kehys, joka mahdollistaa erilaisten tutkintojärjestelmien vertailun Euroopan Unionin alueella. Opistossa tarjottavien kielten kurssikuvausten lopussa ilmoitettu taitotasomerkintä tarkoittaa sitä, että kurssilla tähdätään mainitulle taitotasolle.

CEF ja YKI-taitotasoluokitusten vastaavuudet:

Perustaso	A1-A2	Yki 1-2
Itsenäinen kielenkäyttäjä	B1-B2	Yki 3-4
Taitava kielenkäyttäjä	C1-C2	Yki 5-6

Kielen osaamisen ja oppimisen arviointi on jatkuvaa ja vuorovaikutteista. Opettajalta saamansa palautteen ja itsearviointin myötä opiskelija saa tietoa oman oppimisensa edistymisestä. Kielten opiskelu on ryhmäopiskelua, jossa opiskelijat hyödyntävät myös vertaisarviointia eli oppivat toisiltaan ja jakavat osaamista yhdessä.

Arvioinnin tavoitteena on rohkaista ja kannustaa opiskelijaa jatkamaan kieliopintoja omien tavoitteidensa mukaisesti. Halutessaan opiskelija voi tietyillä kielikursseilla osoittaa osaamistaan suorittamalla digitaalisen Kielenosaaja-osaamismerkkin⁵. Kurssin opettaja arvioi tällöin opiskelijan kielitaidon tason näyttötehtävien perusteella. Arviointi perustuu Kielitaidon eurooppalaiseen viitekehykseen.

Vieraiden kielten kursseilla opiskellaan pääsääntöisesti kerran viikossa iltaisin, mutta tarjolla on myös päiväaikaan kokoontuvia ryhmiä ja lyhytkursseja sekä etäopetuskursseja. Opiston kieltenopettajina toimii myös runsaasti natiivipuhujia.

Suomen kielen opetus maahanmuuttajille

Suomi toisena kielenä -opetuksen tavoitteena on antaa maahanmuuttajille valmiuksia toimia tasavertaisina jäseninä suomalaisessa yhteiskunnassa. Opetusta ohjaa kulttuurisensitiivisyys, jolloin opetustilanteeseen pyritään luomaan turvallinen ilmapiiri, jossa jokainen uskaltaa sanoa mielipiteensä ja siten kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan. Ohjauksen avulla opiskelija tiedostaa valmiuksiaan siirtyä jatko-opiskeluun / työelämään ja osallistua keskitason YKI-testiin.

Opisto tarjoaa suomen kielen koulutusta työssäkäyville ja työtä vaille oleville maahanmuuttajille sekä vaihto- ja jatko-opiskelijoille. Opisto on paikkakunnan ainoa oppilaitos, jossa suomen kieltä voi opiskella iltaisin. Kurssisuunnittelussa tehdään yhteistyötä kaupungin maahanmuuttajatoimijoiden kanssa.

⁵ Kielenosaaja-osaamismerkki on suunniteltu Linnalan opiston, Valkeakoski-opiston ja Sastamalan opiston yhteishankkeessa. Merkin kuvan on suunnitellut Sonja Sinisalo. Tietoa osaamismerkeistä ekko.fi-sivuilla.

EKKOn suomen kielen kurssit ovat:

- luku- ja kirjoitustaidon kurssit
- intensiiviset päiväkurssit
- muut suomen kielen kurssit

Luku- ja kirjoitustaidon kurssit on tarkoitettu vain vähän tai ei lainkaan koulua kotimaassaan käyneille maahanmuuttajille, jotka tarvitsevat tukea latinalaisen kirjaimiston oppimisessa. Opiskelijat ohjautuvat kurssille TE-palveluiden kautta, ja kurssipalaute TE-palveluihin annetaan Koulutusportti-järjestelmää käyttäen. Maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon opetuksessa noudatetaan Vapaan sivistystyön lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelmasuosituksia⁶.

Intensiiviset suomen kielen kurssit on tarkoitettu sekä niille, joilla on hyvät opiskeluvälmiudet ja etenevät nopeasti, että hitaammin eteneville maahanmuuttajille. Kotoutujaopiskelijoiden edistymisestä välitetään tietoa TE-palveluihin Koulutusportti-järjestelmän kautta. Kurseille voivat osallistua myös muut kuin TE-palveluiden asiakkaat.

Muut suomen kielen kurssit kokoontuvat kerran tai kahdesti viikossa ja etenevät tasolta toiselle. Kurssit voidaan järjestää myös kohdennettuna määrättyille kohderyhmälle (esimerkiksi kotivanhemmat tai seniorit) tai tietyille kielen osa-alueelle (esimerkiksi puhumiseen tai kirjoittamiseen painottuvat kurssit).

Kielten kurseilla tavoitteena on, että kurssitason mukaisesti opiskelija:

- omaksuu kielen äänneistön, merkistön, sanastoa/viittomia ja rakenteita,
- toimii suullisesti ja kirjallisesti tai viittoen eri vuorovaikutustilanteissa,
- kartuttaa tietämystään kohdekielen kulttuurista, historiasta, yhteiskunnasta ja työelämästä,
- tunnistaa eri oppimisstrategioita ja soveltaa niitä omassa oppimisessaan,
- hyödyntää mahdollisia verkko-oppimisympäristöjä,
- havainnoi omaa oppimistaan ja rohkaistuu hyödyntämään oppimaansa eri elämäntilanteissa ja
- tunnistaa pitkäjänteisen työskentelyn tärkeyden.

6

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/vapaan_sivistystyön_lukutaitokoulutuksen_opetussuunnitelmasuositus_2017.pdf

4.2. Musiikki – kansainvälinen elämysten kieli

Musiikin kursseilla osallistuja opiskelee musiikkia oman toiminnan kautta positiivisessa ilmapiirissä. Musiikillinen toiminta on laulamista, soittamista, kuuntelemista ja musiikkiliikuntaa. Musiikin oppiminen ei riipu iästä. Opiskelijoita kannustetaan löytämään musiikista itselleen elinikäinen harrastus.

Nuotinlukutaito ja aikaisempi soitto- tai laulukokemus eivät ole välttämättömiä musiikinopetukseen osallistumiselle. Mahdollisista pohjavaatimuksista mainitaan opinto-ohjelman kurssikuvauksissa.

Musiikin opetusta tarjotaan seuraavissa aineissa:

- yksinlaulu
- kuorot
- soitto, yksilöopetus
- soitto, ryhmäopetus
- musiikin teoria ja kuuntelu
- muskarit

Musiikin opiskelu on pitkäjänteistä työtä ja taitojen oppiminen tapahtuu pikkuhiljaa. Opetuksessa otetaan huomioon opiskelijan omat tavoitteet ja yksilölliset kehitystarpeet. Opiskelija saa myönteisiä onnistumisen kokemuksia ja motivoivaa, kehittymistä tukevaa palautetta opettajalta sekä muilta ryhmäläisiltä, jos näin yhdessä sovitaan.

Kestävä kehitys on mukana kaikessa musiikin opetuksessa. Opiskelijat pyrkivät käyttämään mahdollisimman paljon kirjoja materiaaleina, jolloin kopiointitarve vähenee. Osa materiaaleista on myös verkossa. Instrumentit (kantele, harmonikka) ja kappalevalinnat (esim. vanhat suomalaiset rallit ja balladit) vahvistavat omaa kulttuuri-identiteettiä. Lappeenrannan Karjalakuoro ja kanteleen soiton kurssit kertovat erityisesti alueen karjalaisesta kulttuurista. Kansainvälisillä kappalevalinnoilla opitaan arvostamaan muiden maiden musiikkia ja kulttuureiden monimuotoisuutta.

Yksilöopetus

Yksilöopetuksessa pyritään pitkäjänteiseen opiskeluun ja oman työskentelyn suunnitteluun. Opetuksessa huomioidaan opiskelijan omat tavoitteet, toiveet ja yksilölliset tarpeet. Aluksi opetellaan perustaitoja, mutta edistyneempien opiskelijoiden kanssa harjoitellaan jo omaa ohjelmistoa. Ohjelmiston suunnittelussa otetaan huomioon opiskelijan omat kiinnostuksen kohteet. Kaiken pohjana on turvallinen ja kannustava oppimisympäristö.

Yksilöopetukseen kuuluu laulu- ja soitto-opetus. Yksinlaulukursseilla harjoitellaan tyyllilajin mukaista ilmaisua, laulutekniikkaa ja hengitystä, kehitetään sävelpuhtautta ja laulutekniikkaa sekä opitaan mikrofonin käyttöä ja esiintymistaitoa. Soiton yksilöopetuksessa harjoitellaan nuotinlukua, soittotekniikkaa, ergonomiia ja kehitetään omaa ilmaisua.

Ryhmäopetus

Kuororyhmät tarjoavat matalan kynnyksen kuorotoimintaa ja laulamisen iloa kaikille laulamisesta kiinnostuneille. Kuorot esiintyvät mahdollisuuksien mukaan opiston tapahtumissa.

Muskareissa innostutaan musiikista nauttimiseen. Tunneilla lauletaan, soitetaan ja liikutaan harjoitellen samalla musiikin perusasioita, kuten rytmiä, tempoa ja melodiaa. Muskarista lapsi voi saada alkusysäyksen elinikäiseen musiikin harrastamiseen. EKKO järjestää muskareita eri-ikäisille lapsille sekä yhteisiä lapsi-vanhempi- ja sisarusmuskariyhtiä. Muskarit suunnitellaan lapsen ikätason mukaan niin, että ne vahvistavat ja tukevat lapsen ikätason mukaista kehitystä sekä lapsen ja aikuisen suhdetta.

Lappeenrannan Karjalakuoro esiintymässä EKKOn keväänäyttelyssä 2019, kuoroa johtaa Laura Tykkyläinen. Kuva: Emilia Valkonen

Erityisryhmien opetus

Opisto järjestää erityisryhmien musiikkiopetusta. Opiskelijat kokevat elämyksiä musiikin ja erilaisten rytmien välityksellä, kehittävät motoriikkaansa erilaisten soitinten käsittelyllä ja kasvattavat itsetuntoaan onnistuneiden soittosuoritusten kautta. Lisäksi tavoitteena on parantaa osallistujan rytmittäjää, oppia kuuntelemaan toisten soittoa sekä sovittamaan oma suoritus muiden mukaan ja ymmärtämään musiikin ja

liikkeen yhteys. Opetuksessa pyritään vapauttamaan mielikuvitusta erilaisten rytmitehtävien avulla ja kehittämään rohkeutta mennä erilaisiin, uusiin tilanteisiin omilla taidoillaan. Ryhmissä kartutetaan ja kehitetään laulu- ja rytmiohjelmistoa, luodaan ”me-henkeä” yhdessä tekemällä ja opitaan arvostamaan omia ja muiden taitoja ja suorituksia.

Musiikin kursseilla tavoitteena on, että opiskelija:

- ilmaisee itseään musiikin keinoin ja hyödyntää musiikkia voimavarana
- herkistyy kuulemaan ja kuuntelemaan niin muiden kuin itsensä tuottamaa musiikkia
- ymmärtää musiikin lainalaisuuksia ja teorian kytköksiä omaan instrumenttiinsa (ml. oma ääni)
- käyttää soitintaan tai ääntään ergonomisella ja kestäväällä tavalla
- harjoittelee tarkoituksen mukaisilla menetelmillä
- kasvattaa esiintymisvarmuuttaan
- edistää muistillista, motorista ja kielellistä kehitystään ja tarkkaavaisuuttaan (muskarit, erityisryhmät).

4.3. Kädentaidot ja muotoilu – käsityöperinteitä, kierrätystä, uuden luomisen ja yhdessä tekemisen iloa

Kädentaitojen ja muotoilun kursseilla opiskelijalla on mahdollisuus tutustua useaan kädentaitojen ja muotoilun tekniikkaan, materiaaleihin, työvälineisiin sekä tekniikoiden historiaan ja nykytilaan.

Kädentaitojen ja muotoilun opetusta tarjotaan seuraavissa aineissa:

- korut
- savityöt ja keramiikka
- tiffany-, lyijylasi-, mosaiikki- ja lasinsulatustyöt
- pujonnat
- puutyö-, koristeveisto- ja puukkokurssit
- tekstiilityöt ja nypläys
- entisöinti ja verhoilu
- muut kädentaidot

Kädentaitojen ja muotoilun kurssien tavoitteena on tukea opiskelijan käsityön ja muotoilun prosessia eli tuotteen ideointia, esteettistä ja teknistä suunnittelua, tuotteen valmistamista ja tuotteen arviointia. Opiskelijaa kannustetaan käyttämään ja

Vas. Leena Partanen, Saimaanharju, Lasi- ja mosaiikkipaja 2020.
Oik. Kranssi ja pallo -kurssilla 2020.

kehittämään monipuolisesti omia valmiuksiaan esimerkiksi luovuuttaan, tietämistään, taitamistaan ja motorisia taitojaan.

Kädentaito- ja muotoilukurssilla opiskelijalla on mahdollisuus arvioida itse oppimisensa edistymistä ja valmistamaansa tuotetta. Hän saa myös opettajalta henkilökohtaista jatkuvaa palautetta keskustelemalla opettajan kanssa. Kurssilla voidaan antaa myös palautteita kaikille keskustelemalla koko ryhmän kanssa yhteisesti. Ryhmäkeskustelu toteutetaan, mikäli kaikki ryhmän jäsenet haluavat. Opiskelijoille kerrotaan etukäteen mahdollisuudesta palautteen yhteiseen antamiseen.

Kädentaitojen tai muotoilun kursseilla tavoitteena on, että opiskelija:

- ideoi, suunnittelee, valmistaa ja arvioi valmistamiaan kädentaito- ja muotoilutuotteita sekä niiden valmistusvaiheita
- kehittää omia ongelmanratkaisutaitojaan
- tunnistaa ja arvostaa erilaisia käsityöllisiä materiaaleja ja tuotteita
- arvostaa omia ja muiden valmistamia käsityö- ja muotoilutuotteita
- käyttää turvallisesti erilaisia käsityöllisiä materiaaleja ja työvälineitä
- tuntee, jatkaa ja kehittää suomalaista käsityön ja muotoilun perinnettä
- edistää kestävästä kehityksestä materiaalivalinnoissaan ja työskentelyssään.

4.4. Taideaineet – luova matka värien ja muotojen maailmaan

Tarja Häsä 2021. Vedic art -kurssin työ.

Taideaineiden kursseille osallistuminen kehittää opiskelijan kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Kursseille osallistuminen tukee ja kannustaa opiskelijan kokemuksellista, moniaistista ja toiminnallista oppimista.

Taideaineiden opetusta tarjotaan seuraavissa aineissa:

- ikonimaalaus
- kuvataide
- emalitaide ja emalityöt
- posliininmaalaus

Taideaineiden kursseilla tutustutaan taidehistoriaan, väri-, sommittelu-, perspektiivi- ja materiaalioppeihin sekä eri taidelajien tekniikoihin, työvälineisiin ja ilmaisutapoihin.

Taideaineiden kurssilla opiskelijalla on mahdollisuus arvioida itse oppimisensa edistymistä ja valmistamaansa teosta. Hän saa opettajalta henkilökohtaista jatkuvaa palautetta keskustelemalla opettajan kanssa. Halutessaan opiskelija voi osoittaa osaamistaan suorittamalla digitaalisen Taidan-osaamismerkkin piirtämisessä ja maalaamisessa. Kurssin opettaja arvioi tällöin opiskelijan osaamista näyttötehtävien perusteella.

Kurssilla voidaan antaa myös palautteita kaikille keskustelemalla koko ryhmän kanssa yhteisesti. Ryhmäkeskustelu toteutetaan, mikäli kaikki ryhmän jäsenet haluavat. Opiskelijoille kerrotaan etukäteen mahdollisuudesta palautteen yhteiseen antamiseen. Taideaineiden kurssuja järjestetään myös etäopetuksena.

Taidan-osaamismerkkin kuvan on suunnitellut Maire Pyykkö.

Taideaineiden kurseilla tavoitteena on, että opiskelija:

- havaitsee ja tutkii erilaisia taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä
- herkistyy taiteen tekemiseen ja kokemiseen
- tulkitsee taidetta persoonallisesti
- ilmaisee ajatuksiaan ja tunteitaan taiteen avulla
- tuntee ja analysoi suomalaista taidetta
- sommittelee teoksiaan
- valitsee värejä
- käyttää sopivia materiaaleja
- käyttää sopivia tekniikoita
- arvioi teoksen valmistumista ja valmista teosta
- käyttää materiaaleja ja työvälineitä turvallisesti
- arvostaa omia ja muiden valmistamia teoksia
- edistää kestävästä kehitystä materiaalivalinnoissaan ja työskentelyssään.

4.5. Taiteen perusopetus – taidetta sukupolvelta toiselle

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua taidekasvatusta, jota EKKO tarjoaa peruskoulun taiteiden opetuksen ulkopuolella ja lisäksi Luumäellä. Opetus etenee tavoitteellisesti tasolta toiselle ja antaa oppilaalle valmiuksia ilmaista itseään. Opetuksen myötä nuori saa valmiuksia hakeutua alan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen. EKKO järjestää taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän mukaisia opintoja kuvataiteessa ja käsityössä.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on 500 oppituntia. Opinnot koostuvat yhteisistä opinnoista (300 oppituntia) ja teemaopinnoista (200 oppituntia). Yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen perustaitojen laajentaminen.

EKKOn taiteen perusopetuksen opetussuunnitelma⁷ perustuu Opetushallituksen vahvistamiin taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin. Taiteen perusopetuksen kevätnäyttely järjestetään vuosittain Luumäellä.

Unelmien huoneiden askartelua. Taiteen perusopetus, Luumäki. Kuva: Tiinalotta Särmölä

⁷ EKKOn taiteen perusopetuksen opetussuunnitelma http://ekko.fi/wp-content/uploads/2021/04/TPO_ops-2018_EKKO.pdf

4.6. Tietotekniikka – turvallisesti hyödyksi ja huviksi

Tietotekniikan opetus tarjoaa ensikosketuksen tieto- ja viestintätekniiikan laitteisiin ja ohjelmiin sekä syventää jo opittua tietoteknistä osaamista. Kurseilla opetellaan hyödyntämään tietoteknisiä perustaitoja niin arkielämän päivittäisten asioiden hoidossa ja harrastuksissa kuin työelämän tarpeissa. Opetus tarjoaa myös mahdollisuuden päivittää osaamista tietotekniikan alan jatkuvasti kehittyessä.

Tietotekniikan opetusta tarjotaan seuraavissa sisällöissä:

- koneet ja laitteet
- käyttöjärjestelmät ja ohjelmat
- tietoturva
- Internet ja sosiaalinen media

Tietotekniikan ryhmäopetuksessa tarjotaan vuosittain useita laitteiden peruskäytön kurseja. Näiden kurssien osallistujilla on usein vähimmäistavoitteena laitteen perustoimintojen tuntemus ja päivittäisten sähköisten palveluiden käytön hallinta. Tarjonnassa on myös käyttöjärjestelmien ja yksittäisten ohjelmien syvempään oppimiseen keskittyviä kurseja. Oppiminen on kumuloituvaa ja osaaminen rakentuu aiemmin opitulle. Niinpä ryhmäopetus sisältää luontaisesti oppimisen jatkuvaa arviointia niin itse- kuin vertaisarviointina.

Yksilöopetus on tehokas oppimisen muoto. Opiskelija valitsee opeteltavat aiheet ja oppimistavoitteensa itse ja opettajan tuella.

Tietotekniikan kurseilla tavoitteena on, että opiskelija:

- rohkaistuu käyttämään tietoteknisiä laitteita ja ohjelmia
- hallitsee päivittäisen sähköisen asioinnin perustaitoja
- hyödyntää oppimaansa työelämän tarpeissa
- soveltaa oppimiaan loogisia periaatteita muidenkin laitteiden ja ohjelmistojen käytössä.

4.7 Liikunta, tanssi ja hyvä olo – kehon ja mielen hyvinvointia

Kuva: Pasi Litmanen

EKKOn liikunta-alan opetus koostuu kuntoliikunnan, tanssin, joogan ja hyvän olon kursseista. Opistossa voi käydä perusjumpissa tai lisensoiduilla konseptitunneilla, harrastaa palloilulajeja, joogaa sekä eri tanssimuotoja. Ennen lukuvuoden alkua järjestetään syksyn starttiviikot ja kevätkauden päätteeksi liikunnan kesäkursseja.

Liikunnan opetusta tarjotaan seuraavissa aineryhmissä:

- kuntoliikunta
- tanssi
- jooga
- hyvä olo

Liikuntakurssit lisäävät tietoisuutta liikunnan merkityksestä terveydelle ja hyvinvoinnille. Opetuksen tavoitteena on motivoida liikunnan pitkäaikaiseen ja säännölliseen harrastamiseen ja tarjota käytännön tietoja ja taitoja omasta kunnosta huolehtimiseen. Ohjattu liikunta tarjoaa virikkeitä ja vastapainoa kiireiselle arkielämälle. Ryhmässä pääsee kokemaan liikunnan ja onnistumisen iloa sekä sosiaalista yhdessäoloa. Kaikessa opetuksessa tuetaan myönteistä suhtautumista omaan kehoon, kehotietoisuutta ja etenkin lasten kursseilla tasapainoista kasvua ja kehitystä.

Opetusta varten pyritään löytämään mahdollisimman tarkoituksenmukaiset tilat eri liikuntamuodoille. Myös kotiharjoitteluun annettavat ohjeet ovat keskeisiä asioita opetuksen suunnittelussa.

Tavoitteena on edistää eri väestöryhmien mahdollisuuksia harrastaa liikuntaa, ja kursseja suunnitellaankin eri kohderyhmille, kuten lapsille, perheille ja senioreille.

Kestävä kehitys näkyy kursseilla ennaltaehkäisevänä ja terveyttä ylläpitävänä toimintana, joka edistää liikkumisen kulttuuria, hyötyliikuntaa ja terveitä elämäntapoja. Opistossa on panostettu liikuntapaikkojen läheisyyteen ja eri-ikäisen väestön liikuntaan.

Kuntoliikunta

EKKOn kuntoliikunta koostuu peruskunto-, terveystoiminta- ja pilatesryhmistä sekä peliryhmistä. Kuntoliikunnassa kurssien vaativuutta kuvataan fyysisen kuormittavuuden perusteella asteikolla *kevyt, kevyt – osin haastava, raskas, keskiraskas*. Tasokuvauksissa voidaan myös käyttää ilmaisua *aloittelijat* tai *aiemmin harrastaneet*.

Kuntoliikuntakursseilla tavoitteena on, että opiskelija:

- kehittää fyysistä kuntoa eli kestävyyttä, lihaskuntaa ja liikkuvuutta
- harjoittaa tasapainoa ja koordinaatiokykyä
- virkistyy ja kokee liikunnan iloa yhdessä ryhmän kanssa.

Tanssi

EKKOn tanssinopetus koostuu eri kulttuureista lähtöisin olevista yksilö- ja paritanssilajeista.

Tanssin kursseilla tavoitteena on, että opiskelija:

- kokee tanssin iloa
- kehittää omaa ilmaisuaan ja luovuuttaan
- harjoittaa kehollisuuttaan, tasapainoaan, koordinaatiotaan ja notkeuttaan
- lisää kulttuurista osaamistaan ja tutustuu eri tanssikulttuureihin.

Jooga

Hathajooga, kuten myös tuolijooga, äijäjooga sekä yin- ja lempeä jooga, on lempeää liikuntaa, joka sopii kehonhuoltana myös kuormittavan liikunnan vastapainoksi tai selkäongelmallisille. Hathajoogan lempein muoto on liikuntarajoitteisillekin soveltuva tuolijooga. Astangajooga, vinyasa flow sekä yang-jooga ovat voimakkaampia ja lisäävät aktiivisemmin kehon liikkuvuutta ja fyysistä kuntoa. Joogassa on erikseen kursseja alkeis-, alkeis-jatko- ja jatkotasoille.

Joogan kursseilla tavoitteena on, että opiskelija:

- parantaa kehonsa liikkuvuutta
- kohentaa kokonaisterveyttä ja fyysistä kuntoa
- kehittää kehon ja mielen tasapainoa
- rentoutuu ja harjoittaa tietoista läsnäoloa
- lisää itsetuntemustaan.

Hyvä olo

EKKO järjestää hyvän olon ja itämaisten terveyslajien kursseja. Kursseilla (esim. Chi kung) tehdään keskittyneesti venyttäviä, kunkin yksilön fyysiseen ja psyykkiseen tilaan sopivia liikkeitä.

Hyvän olon kursseilla tavoitteena on, että opiskelija:

- tavoittelee sisäistä hiljaisuutta ja rauhaa
- vahvistaa mielensä ja kehon terveyttä
- säätelee kehonsa energiaa
- kohottaa yleiskuntoaan ja lisää henkistä hyvinvointiaan.

4.8. Muut aineet – kulttuuriperintöä ja kestäviä elämäntapoja tiedon ja kokemuksen kautta

Muiden ainealojen opetus koostuu yleissivistävistä kursseista ja yleisöluennoista. Kurssien temaattinen kirjo on laaja ja vaihtelee vuosittain. Kurssisuunnittelussa huomioidaan vahvasti opiskelijoiden toiveita sekä paikallisesti ja yhteiskunnallisesti ajankohtaisia aiheita. Yhteiskunnallisten aineiden ja esittävän taiteen kurssien sisältöjä ovat esimerkiksi erilaiset yhteiskunta- ja kulttuuriteemaiset opintopiirit, filosofia, sukututkimus, elokuva, improvisaatio ja sanataide. Lisäksi muihin aineisiin kuuluu kotiin, ruoanlaittoon ja puutarhanhoitoon liittyviä kursseja sekä luonto- ja veneilyteemaisia kursseja.

Muiden aineiden opetusalat:

- yhteiskunta ja esittävä taide
- koti ja puutarha
- veneily ja luonto

Ainealan opetuksen yhteisenä tavoitteena on, että opiskelija omaksuu ja kunnioittaa kestävän kehityksen periaatteita, kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, kulttuurista ja inhimillistä moninaisuutta sekä kestävä elämäntapaa. Opiskelijat ovat osallisia yhteisestä kulttuuriperinnöstä tiedon, kokemuksen ja luovan tekemisen kautta. Osaamista voidaan kursseilla arvioida esimerkiksi ryhmäkeskustelujen, itsearviointin ja opettajalta saadun palautteen avulla.

Kuva: Kaisa Leinonen

Yhteiskunnallisten aineiden kursseilla tavoitteena on, että opiskelija:

- vahvistaa yhteiskuntataitojaan ja valmiuksiaan toimia aktiivisena kansalaisena
- kehittää vuorovaikutuksen, ajattelun ja tiedonhaun taitojaan.

Kehitysvammaisten kursseilla tavoitteena on, että opiskelija:

- perehtyy jokapäiväisessä elämässä tarvittaviin tietoihin ja taitoihin
- vahvistaa kommunikaatio- ja vuorovaikutustaitojaan.

Esittävän taiteen ja sanataiteen kursseilla tavoitteena on, että opiskelija:

- rohkaistuu sanalliseen ja keholliseen itseilmaisuun
- herkistyy kokemaan ja tutkimaan taidetta eri muodoissa
- vahvistaa omia vuorovaikutustaitojaan.

Koti- ja puutarhakursseilla tavoitteena on, että opiskelija:

- ottaa käyttöönsä arjen hallintaa ja hyvinvointia lisääviä käytännön tietoja ja taitoja
- tutustuu paikalliseen ja kansainväliseen ruokakulttuuriin ja -perinteisiin
- tunnistaa ekologisesti kestäviä elämäntapoja ja kuluttamisen valintoja.

Laivurikursseilla opiskelija hankkii perustiedot turvallisesta vesillä liikkumisesta. Kurssit valmistavat suorittamaan Suomen Navigaatioliiton valtakunnallisen saaristolaivuri- ja rannikkolaivuritentit. Laivurikurssien tavoitteena on, että opiskelija:

- hallitsee navigoinnin peruskäsitteet
- oppii käyttämään merenkulun apuvälineitä ja laitteita
- tuntee merenkulun lainsäädäntöä.

5. Opiston kehittäminen

EKKO kehittää toimintaansa jatkuvasti yhdessä koko henkilökunnan ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Kehittämisessä tärkeä resurssi ovat hankkeet. Hankkeilla kehitetään esimerkiksi opiston pedagogista osaamista, uusien kohderyhmien tavoittamista, viestintää sekä paikallisia ja kansainvälisiä yhteistyöverkostoja.

EKKO tekee määrävuosittain **asiakas- ja henkilöstökyselyjä**, joiden perusteella arvioidaan opetustoiminnan onnistumista. Lisäksi jokaisen kurssin jälkeen kerätään lyhyt kurssikohtainen opiskelijapalaute. Saatuja tuloksia hyödynnetään uuden kehittämisessä ja suunnittelussa. Opiston toiminnasta voi antaa ympäri vuoden palautetta ekko.fi -sivuilta löytyvällä palautelomakkeella. **Opiskelijapalautetta** otetaan vastaan myös opiston kevätnäyttelyiden, tapahtumien ja esitysten yhteydessä. Palautteet pyritään huomioimaan toiminnan kehittämisessä.

EKKOn toiminnan kokonaisuutta arvioidaan vuosittain opiston **suorituskykymittariston** avulla. Mittariston tarkoituksena on edistää opiston strategian mukaista toimintaa. Mittaristo perustuu EKKOn visioon ja strategisiin tavoitteisiin. Suorituskykymittaristo koostuu kuudesta, opiston toimintaa kuvaavasta osa-alueesta: toimintatavat ja prosessit, henkilöstö ja työyhteisö, yhteistyö ja strategiset kumppanuudet, asiakas, kestävä kehitys ja talous. Suorituskykymittariston tulosten analysointi on osa opiston opetustoiminnan tavoitteiden ja tulosten pitkäaikaisseurantaa.

Kehittääkseen toimintaansa EKKO osallistuu vapaan sivistystyön ja aikuiskoulutustahojen **verkostoihin**. Yhteistyötä tehdään muun muassa muiden kansalaisopistojen, alueen oppilaitosten ja vapaan sivistystyön oppilaitosten kanssa.

Kehittämistyöhön kuuluu myös **henkilöstön osaamisen kartuttaminen**. EKKO järjestää henkilöstölle koulutuksia. Opiston toinen ylläpitäjä Saimaan Seutujen Opisto-osakeyhtiö myöntää lisäksi apurahoja opiston opiskelijoille, opintoryhmille ja opettajille pääasiassa kurssi- ja koulutuskuluihin ja opintomatkoihin.

